

Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 336.76:355.021.6

Желізняк Роман Йосифович

кандидат економічних наук, доцент

Національний університет «Львівська політехніка»

Zhelizniak Roman

PhD in Economics, Associate Professor

Lviv Polytechnic National University

ORCID: 0000-0001-9033-4490

Романко Тетяна Іванівна

студентка

Національного університету «Львівська політехніка»

Romanko Tetiana

Student of the

Lviv Polytechnic National University

Бабухін Антон Олександрович

студент

Національного університету «Львівська політехніка»

Babukhin Anton

Student of the

Lviv Polytechnic National University

**СТАН ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
THE STATE AND FUNCTIONING OF THE UKRAINIAN STOCK
MARKET UNDER MARTIAL LAW CONDITIONS**

Анотація. Вступ. Український фондовий ринок є порівняно молодий та динамічний, за свою недовгу історію пережив як періоди стрімкого зростання, так і глибоких падінь. Незважаючи на численні виклики, він залишається важливою складовою економіки країни, пропонуючи компаніям джерела капіталу, а інвесторам - інструменти для диверсифікації портфелів.

Мета. Дослідити та проаналізувати поточний стан, структуру та перспективи розвитку українського фондового ринку в довоєнний час та в час воєнного стану. Представити можливості інвестування на українському фондовому ринку. Оцінити ключові фактори, які впливають на український фондовий ринок. Ознайомитися з типами цінних паперів, які торгуються на українському фондовому ринку.

Матеріали і методи. Станом на початок 2024 року, ринок демонструє ознаки поступового відновлення після падіння, викликаного вторгненням РФ у 2022 році. Проте, йому притаманні певні характеристики, що роблять його складним, але й водночас перспективним для інвестування. Загальна капіталізація ринку порівняно невелика, що робить його чутливим до коливань цін та впливу зовнішніх факторів. Обмежена кількість емітентів на ринку представлені акції порівняно невеликої кількості компаній, переважно з традиційних галузей. Ліквідність деяких акцій залишається низькою, що ускладнює їх швидкий продаж за справедливою ціною. Функціонування ринку забезпечується регулятором - Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР), а також його учасниками: емітентами, інвесторами, біржами, депозитаріями та брокерськими компаніями.

Результати. Український фондовий ринок - це динамічний та перспективний ринок, який може зацікавити досвідчених інвесторів, готових до прийняття обґрунтованих ризиків. Проведене дослідження показало, що український фондовий ринок має значний потенціал для

розвитку, але водночас несе в собі певні ризики. З одного боку, спостерігається зростання капіталізації ринку, збільшення кількості емітентів та інвесторів, поява нових інструментів та продуктів. Це свідчить про те, що український фондовий ринок стає все більш привабливим для інвестування. З іншого боку, на динаміку ринку значний вплив мають геополітична нестабільність, недосконалість законодавства та низький рівень фінансової грамотності населення.

Перспективи. Інвестування в український фондовий ринок може нести в собі потенційні вигоди, такі як можливість отримання високої прибутковості, диверсифікація портфеля та доступ до зростаючої економіки. Проте, важливо усвідомлювати й ризики, пов'язані з політичною та економічною нестабільністю, волатильністю ринку та ризиком ліквідності. Важливо зазначити, що дані результати дослідження є лише початковою точкою для подальшого вивчення даної теми. Для більш глибокого аналізу необхідно провести додаткові дослідження та проаналізувати більше даних.

Ключові слова: *фондовий ринок, інвестування, інфраструктура, фондова біржа, ринок РЕПО.*

Summary. *Introduction. The Ukrainian stock market is relatively young and dynamic, having experienced both periods of rapid growth and deep declines in its short history. Despite numerous challenges, it remains an important component of the country's economy, offering companies sources of capital and investors tools for portfolio diversification.*

Purpose. The Ukrainian stock market, relatively young and dynamic, has experienced both periods of rapid growth and deep declines in its short history. Despite numerous challenges, it remains an important component of the country's economy, offering companies sources of capital and investors tools for portfolio diversification.

Materials and methods. As of the beginning of 2024, the market shows signs of gradual recovery following the downturn caused by the Russian Federation's invasion in 2022. However, it exhibits certain characteristics that make it complex yet promising for investment. The overall market capitalization is relatively small, making it sensitive to price fluctuations and external factors. A limited number of market issuers represent shares of a relatively small number of companies, mainly from traditional sectors. Liquidity for some stocks remains low, complicating their quick sale at fair prices. The market operates under the supervision of the regulator, the National Securities and Stock Market Commission (NSSMC), along with its participants: issuers, investors, exchanges, depositories, and brokerage firms.

Results. The Ukrainian stock market is a dynamic and promising market that may interest experienced investors willing to take informed risks. Research has shown that the Ukrainian stock market has significant potential for development but also carries certain risks. On one hand, there is an increase in market capitalization, the number of issuers and investors, and the emergence of new instruments and products. This indicates that the Ukrainian stock market is becoming increasingly attractive for investment. On the other hand, significant factors affecting market dynamics include geopolitical instability, imperfect legislation, and a low level of financial literacy among the population.

Discussion. Investing in the Ukrainian stock market can potentially offer benefits such as the opportunity for high returns, portfolio diversification, and access to a growing economy. However, it's important to be aware of the risks associated with political and economic instability, market volatility, and liquidity risk. It's worth noting that these research findings serve as a starting point for further exploration of the topic. Conducting additional research and analyzing more data is necessary for a deeper analysis.

Key words: stock market, investment, infrastructure, stock exchange, repo market.

Постановка проблеми. Фондовий ринок України є важливою складовою фінансової системи країни, яка відіграє ключову роль у розвитку економіки та забезпеченні фінансової стабільності. Фондовий ринок відкриває перед інвесторами та компаніями безліч можливостей, сприяючи залученню капіталу для розвитку підприємств і стимулюючи інвестиційну активність.

В статті розглянуті основні аспекти функціонування фондового ринку України, його сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. Відомий своєю динамічністю та здатністю реагувати на зміни в економіці, фондовий ринок є предметом постійного дослідження та обговорення серед фахівців, інвесторів і громадськості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематикою дослідження фондового ринку України займаються низка науковців. А. О. Босак та Ю. В. Дойнік [1] провели дослідження сучасного стану, проблем та перспектив розвитку фондового ринку України. Вони обґрунтували доцільність удосконалення регулювання фондового ринку, враховуючи досвід США та ЄС. О.В. Третьякова, В.М. Харабара, та Р.І. Грешко [2] також досліджували фондовий ринок України. Вони зосередились на особливостях його функціонування в сучасних умовах. О.А. Шуба [3] досліджував Особливості інтеграції фондового ринку України у світовий фондовий ринок. П. Віблій та Ю. Костевич [5] вже розглядали вплив війни на території України саме на світовий фондовий ринок.

Ринок цінних паперів в Україні є складним явищем, і розуміння його функціонування та перспектив є ключовим завданням для усіх, хто цікавиться фінансовим ринком України. Зробивши аналіз інфраструктури, законодавчого середовища, тенденцій та потенціалу розвитку фондового ринку, ми зможемо краще зрозуміти, як цей ринок може сприяти економічному зростанню та інвестиційній активності в Україні.

Формулювання цілей статті . Ознайомити з типами цінних паперів, які торгуються на українському фондовому ринку. Надати інформацію про основних учасників українського фондового ринку. Проаналізувати динаміку розвитку ринку за останні роки, а саме до повномасштабного вторгнення та вже під час воєнного стану. Оцінити вплив геополітичної ситуації на український фондовий ринок.

Визначити ключові проблеми та виклики та сформулювати рекомендації щодо подальшого розвитку українського фондового ринку.

Виклад основного матеріалу. Фондовий ринок України має низку особливостей, що відрізняють його від фондових ринків інших країн. По-перше, український фондовий ринок перебуває на стадії розвитку та становлення, що означає, що він ще не досягнув такого рівня розвитку, як, наприклад, фондові ринки США або Європи. Ця ситуація створює як виклики, так і можливості для подальшого зростання та вдосконалення.

Однією з характерних рис українського фондового ринку є відсутність активного ринку похідних цінних паперів, таких як опціони та ф'ючерси. Це обмежує можливості для здійснення різноманітних інвестиційних стратегій та ефективного управління ризиками. Крім того, біржова ліквідність не завжди є високою, що може призводити до обмеженого доступу до купівлі та продажу цінних паперів.

Український фондовий ринок характеризується високою волатильністю, тобто значними коливаннями цін на цінні папери. Це створює як ризики, так і можливості для інвесторів, які повинні враховувати цей аспект під час прийняття інвестиційних рішень.

На основі даних НКЦПФР [7] аналіз ринкових тенденцій на українському фондовому ринку виявив значні коливання активності випуску акцій протягом останніх років. У 2019 році спостерігалися високі обсяги випуску, зокрема, у січні та серпні, з загальною кількістю 78 випусків на суму 63 539,38 мільйонів гривень. Найбільший місячний обсяг був

зафіксований у серпні – 37791,63 мільйона гривень. У 2020 році ринок демонстрував певну нестабільність, і загальна кількість випусків була меншою, ніж у попередньому році. Однак у 2021 році відбувся різкий сплеск активності – було зареєстровано 86 випусків, а найбільший обсяг у 20734,22 мільйона гривень спостерігався в жовтні, що свідчить про найвдаліший рік на фондовому ринку за обсягами випуску акцій. У 2022 році також відзначалися великі обсяги випуску акцій у січні та грудні, причому найбільший обсяг у 32 075,08 мільйона гривень було зареєстровано в грудні. Загалом за цей рік відбулося 20 випусків. На початку 2023 року обсяг випуску акцій становив 9151,7 мільйона гривень, найбільші обсяги були зафіксовані в січні та лютому. Так, фондовий ринок України демонструє значну волатильність у різні періоди, з піками активності в 2021 та 2022 роках, тоді як 2019 та 2020 роки були менш активними за обсягами випуску акцій.

Проте важливо зауважити, що геополітичні конфлікти та інші глобальні фактори впливали на ринок акцій у 2023 році, тому інвесторам важливо слідкувати надалі за новинами та робити обґрунтовані інвестиційні рішення. Також варто зрозуміти, як обсяги та кількість випусків можуть впливати на ринкові умови та інвесторські можливості.

Щодо прогнозування ринку акцій в 2024 році, то це є завданням з великою кількістю невизначеності, особливо з огляду на події, такі як війна та геополітичні конфлікти, які можуть суттєво впливати на фондові ринки. Однак, деякі загальні тенденції та можливі впливи можна врахувати.

Для аналізу обсягу та кількості випусків облігацій підприємств, зареєстрованих Комісією, розглянемо дані за кожен рік окремо (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяг випуску облігацій в Україні за 2019-2023 роки

Роки	Обсяг випуску акцій підприємств, млн грн	Кількість випусків
2019	63539	78
2020	32982	71
2021	42884	86
2022	35048	20
2023	9 151,7	30
2024 (січень)	446,98	8

Джерело: складено автором на основі [7]

Отже, обсяг випуску облігацій зазнає значних коливань протягом років. Кількість випусків також змінюється, але в 2020 та 2021 роках вона зменшилось порівняно з 2019 роком. Є місяці, коли велика кількість випусків (наприклад, листопад 2019, лютий 2021), і інші, коли нові випуски відсутні (наприклад, березень 2020, лютий, березень 2022). За останній рік, тобто 2023 спостерігається велике збільшення в кількості випуску облігацій. За період з 2019 по 2023 рік, вагомий обсяг випуску припадає на 2019 - 2021 роки, коли відзначено високий загальний обсяг і кількість випусків.

Аналізуючи біржові контракти з цінними паперами було визначено, що загальний обсяг у 2019 році склав 304 965,72 млн грн. Впродовж 2023 року, становив 76,08 млрд грн та 8 млн доларів США.

З огляду на дані табл. 2, про обсяг та кількість випусків облігацій підприємств в Україні з 2019 по 2024 рік, можна відзначити деякі важливі тенденції. Загальний обсяг випуску облігацій значно коливається з року в рік, з різними рівнями активності у різні періоди. Наприклад, спостерігається різке зростання в 2020 році, після чого обсяги знижувалися в наступні роки. Також варто звернути увагу на зміни в кількості випусків, яка також має коливання.

Таблиця 2

Обсяг та кількість випусків облігацій підприємств

Роки	Обсяг випуску облігацій підприємств, млн грн	Кількість випусків, шт.
2019	11 206	88
2020	32949	96
2021	9979	113
2022	2026,45	39
2023	13045	24
2024 (січень)	0	0

Джерело: складено автором на основі [7]

Згідно з даними з табл. 3, державні облігації України займають значну частку серед загального обсягу біржових торгів протягом розглянутого періоду з 2019 по січень 2024 року. Частка цих облігацій варіюється в межах від 91,74% до 98,18%, що свідчить про високу активність у торгівлі державними облігаціями.

Таблиця 3

Обсяг торгів ОВДП та загальний обсяг біржових торгів

Роки	Державні облігації України, млн грн	Усього обсяг біржових торгів, млн грн	Частка, %
2019	295249,47	304965,73	96,81
2020	328653,97	335410,4	97,99
2021	443756	451960,57	98,18
2022	152825,19	160636,0	95,14
2023	406008,7	436432,1	93,03
2024 (січень)	35225,37	38398,86	91,74

Джерело: складено автором на основі [7]

Дані підтверджують стабільну та високу популярність державних облігацій на ринку біржових торгів в Україні протягом розглянутого періоду, що також свідчить про тенденцію до зростання обсягу торгів державними облігаціями протягом років 2019-2024, за винятком 2022 року, коли спостерігається помірне зниження. Однак загальний тренд залишається на високому рівні, що може свідчити про довіру до державних

цінних паперів серед інвесторів та їхній важливий внесок у функціонування фінансового ринку України.

Найбільша динаміка спостерігається на ПФТС. Біржа є лідером за обсягами, виявляє тенденцію до збільшення. Перспектива демонструє відмітний ріст, особливо в вересні-жовтні останнього року. УБ та УМВБ має низькі обсяги.

Отже, за 2022-2023 роки спостерігається позитивний тренд у зростанні обсягів. Перспектива продовжує зростати високими темпами. Для покращення варто ретельно аналізувати фактори, які впливають на динаміку обсягів, та розглядати можливості розвитку менш активних площадок.

Якщо врахувати ризики, які можна спостерігати у майбутньому, то слід спостерігати за макроекономічними та політичними подіями, оскільки вони можуть впливати на ринок цінних паперів та обсяги угод.

Розгляд можливостей аналізу обсягів за типами цінних паперів або конкретними компаніями для деталізації. Розглянути можливість розвитку менш активних площадок. Розробити стратегії для управління можливими ризиками від змін на ринку.

Аналізуючи дані щодо обсягу біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі протягом 2019-2023 років, можна визначити кілька ключових тенденцій:

Динаміка обсягів біржових контрактів зросли з 304,966 млрд грн у 2019 році до 451,830 млрд грн у 2020 році, згодом зменшилися до 335,321 млрд грн у 2021 році та до 160,621 млрд грн у 2022 році. Однак можна спостерігати зростання у 2023 році, до 210,089 млрд грн, станом на перший квартал.

Структура обсягів за видами фінансових інструментів за відсутності даних за липень, серпень, вересень, жовтень, листопад та грудень 2022 року важко робити повний аналіз, але можна визначити, що облігації держави,

іноземні облігації та ф'ючерсні контракти є основними компонентами обсягів протягом цього періоду.

Зміни в структурі обсягів за роками: У 2020 році спостерігається значний зріст обсягів у порівнянні з 2019 роком, особливо в категоріях акцій, облігацій та деривативів. У 2021 році є спад у загальних обсягах, але підвищення в категорії ф'ючерсів та опціонних контрактів.

Секторні та місячні коливання: Деякі місяці виявляють значні коливання в окремих категоріях, наприклад, липень 2019 року має великий обсяг у категорії державних облігацій, а в січні 2020 року виділяється збільшенням обсягів у категорії акцій.

Іноземні та внутрішні інструменти: Іноземні інструменти зазвичай мають значну частку в обсягах, особливо в категоріях облігацій та деривативів. Їхні обсяги можуть бути залежні від рівня міжнародної активності та інтересів інвесторів українського ринку.

Обсяги біржових контрактів з цінними паперами на українських організаторах торгівлі періодично змінюються під впливом різних факторів, таких як економічні умови, політичні події та інші фактори ринку. Важливо враховувати структуру обсягів за видами фінансових інструментів та зміни в цій структурі для ефективного аналізу та прийняття рішень на ринку цінних паперів.

Відповідно до закону "Про цінні папери та фондовий ринок" в Україні у цивільному обороті можуть бути такі групи цінних паперів: пайові цінні папери, боргові цінні папери, приватизаційні цінні папери, похідні цінні папери, товаророзпорядчі цінні папери.

Протягом січня 2024 року порівняно з даними аналогічного періоду 2023 року обсяг торгів фінансовими інструментами на операторах організованих ринків капіталу збільшився на 9,41 млрд грн. (січень 2023 року – 28,98 млрд грн).

Обсяг торгів на фондових біржах України

Рік	Лідери	Обсяг торгів
2019	ПФТС, Перспектива	304965,7
2020	УББ, ПФТС	335410,4
2021	ПФТС, Перспектива	451960,6
2022	ПФТС, Перспектива	160636
2023	ПФТС, Перспектива	436432,1
2024 (січень)	ПФТС, Перспектива	38398,86

Джерело: складено автором на основі [7]

У 2019 році на ПФТС великий обсяг угод спостерігався на вторинному ринку, зокрема на спотовому ринку (233557). Перспектива також виявилася активною, особливо на первинному ринку та ринку РЕПО.

У період з 2020 р. до 2024 р. ми бачимо приріст активності на вторинному ринку, особливо на ринку репо та спотовому ринку, а також значний зріст обсягів. Ринок строковий не є популярним в Україні, з кожним роком все менше торгів відбувається там, а у 2023-2024 не зафіксовано жодної угоди.

Активність угод значно зростає протягом цього періоду, що може вказувати на розвиток фінансового ринку в Україні. Первинний ринок домінує на ПФТС та Перспективі, тоді як вторинний ринок також залишається значним. У 2020 році варто відзначити велике зростання на ринку РЕПО угоди на УББ. Відзначається загальний позитивний тренд у біржових угодах з цінними паперами в Україні.

На основі поданих даних та загального контексту ринку цінних паперів в Україні, можливо визначити кілька потенційних проблем. Організатори торгівлі (наприклад, Іннекс та УФБ) не виявляють активності протягом вказаних років. Це може вказувати на нерівномірний розвиток інфраструктури та привабливості ринку для учасників.

ПФТС та Перспектива домінують за обсягами угод. Така концентрація може створювати ризик для ринку в разі проблем або недостатньої конкуренції. Певні організатори торгівлі не виявляють значної активності на первинному ринку (наприклад, УББ та УМВБ), що може вказувати на виклики у привабливості ринку для емітентів та інвесторів.

Існує також залежність від конкретних типів угод (наприклад, РЕПО та спотовий ринок) та деяких організаторів може свідчити про нестачу диверсифікації на ринку цінних паперів.

Зазначені проблеми варто розглядати як можливості для подальшого розвитку та вдосконалення ринку цінних паперів в Україні.

Рішення проблем, виявлених на ринку, може вимагати комплексного підходу та спільних зусиль регуляторів, бірж, учасників ринку та інших зацікавлених сторін. Кілька можливих шляхів для вирішення зазначених проблем:

1. Впровадження заходів для стимулювання конкуренції серед організаторів торгівлі може сприяти рівномірному розподілу активності та зменшити ризик залежності від окремих платформ.

2. Розробка та впровадження ініціатив для збільшення активності на первинному ринку, такі як заохочення для емітентів та інвесторів, може зробити цей сегмент ринку більш привабливим.

3. Створення та впровадження нових фінансових інструментів та продуктів може розширити можливості учасників ринку та збільшити його диверсифікацію.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Стан та функціонування фондового ринку України, як відображено у даній статті, насправді є предметом комплексного аналізу. Можна зауважити позитивні тенденції, такі як стійкий ріст обсягів біржових угод, що свідчить про збільшення інтересу до фінансових інструментів та зростання активності учасників ринку.

Однак структурні особливості ринку, такі як нерівномірність активності між різними організаторами торгівлі та концентрація на певних сегментах, вказують на проблеми, які вимагають уваги та розв'язання. Недостатня активність на первинному ринку та певна концентрація ризиків можуть обмежувати розвиток ринку та його здатність забезпечити адекватні можливості для різноманітних учасників.

Для подальшого зростання та вдосконалення фондового ринку України важливо впроваджувати стратегічні заходи, такі як стимулювання конкуренції, розширення продуктового ряду, підтримка первинного ринку та збільшення прозорості та доступності інформації. Крім того, регулювання та нагляд повинні залишатися ефективними, забезпечуючи стабільність та довіру учасників ринку.

Український фондовий ринок має потенціал для подальшого розвитку, і його успіх буде залежати від здатності ринкових учасників та регуляторів реагувати на виклики та реалізовувати стратегії, спрямовані на створення стійкого та ефективного фінансового середовища.

Література

1. Босак А. О., Дойнік Ю. В. Фондовий ринок України: перспективи розвитку і світовий досвід державного регулювання. *Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development*. 2021. Вип. 3, № 2. С. 290-303. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/nov/25547/nzmened-290-303.pdf> (дата звернення: 05.04.2024)..

2. Третьякова О. В., Харабара В. М., Грешко Р. І. Фондовий ринок України: особливості функціонування в сучасних умовах. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 103–107. doi: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.5.103>.

3. Шуба О. А. Особливості інтеграції фондового ринку України у світовий фондовий ринок. *Бізнес Інформ*. 2021. № 4. С. 183-189.
4. Д'Суза Д. Як війна впливає на сучасний фондовий ринок. *Investopedia*. 2022. URL: <https://www.investopedia.com/solving-the-war-puzzle-4780889> (дата звернення: 31.03.2024).
5. Віблій П., Костевич Ю. Вплив війни на території України на світовий фондовий ринок. *Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету*. 2023. Вип. 80(1). С. 39-48.
6. Стрипа Н.В., Хома І.Б. Онлайн-брокеридж як перспективна сфера українського фондового ринку. *Перспективні напрямки наукової думки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (18 квітня 2018 р.). Тернопіль: зб. наук. праць «ЛОГОΣ» / відп. за випуск Голденблат М.А. ГО «Європейська наукова платформа». Обухів: Друкарня «Друкарик» (ФОП Гуляєва В.М.), 2018. Т.3. 120 с. С. 108-111.
7. *Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку*. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/reiestr-profesiinykh-uchasnykiv-rynkv-kapitalu-taorhanizovanykh-tovarnykh-rynkv/> (дата звернення: 12.04.2024).
8. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 16.11.2017 № 2210-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення: 05.04.2024).
9. Шендерова А.Р. , Якубовський С.О. Динаміка фондових ринків провідних країн ЄС та України в умовах світових пандемії COVID-19. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 72-1. С. 47-52.

References

1. Tretiakova, O. V., Kharabara, V. M., & Hreshko, R. I. (2020). The Stock Market of Ukraine: Features of Functioning in Modern Conditions. *Economy and State*, 5, 103-107. doi: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.5.103>.

2. Bosak, A. O., & Doinik, Yu. V. (2020). The Stock Market of Ukraine: Development Prospects and Global Experience of State Regulation. *Economy and the state*, 5, 103–107. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/nov/25547/nzmened-290-303.pdf>.
3. Shuba, O. A. (2021). Features of Integration of the Ukrainian Stock Market into the Global Stock Market. *Business Inform*, 4, 183-189.
4. D'Souza, D. (2022). How War Affects the Modern Stock Market. *Investopedia*. URL: <https://www.investopedia.com/solving-the-war-puzzle-4780889>.
5. Vibliy, P., & Kostevych, Yu. (2023). The Impact of the War in Ukraine on the Global Stock Market. *Galician Economic Bulletin of Ternopil National Technical University*, 80(1), 39-48.
6. Strypa, N.V., & Khoma, I.B. (2018). Online Brokerage as a Promising Sector of the Ukrainian Stock Market. *Prospective Directions of Scientific Thought: materials of the International Scientific and Practical Conference* (pp. 108-111). Ternopil: collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ». Goldenblat M.A. (Ed.). NGO «European Scientific Platform». Obukhiv: Printing House «Drukaryk» (FOP Hulaieva V.M.).
7. *National Securities and Stock Market Commission*. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/reiestr-profesiinykh-uchasnykiv-rynkiv-kapitalu-taorhanizovanykh-tovarnykh-rynkiv/>.
8. On Securities and the Stock Market: Law of Ukraine dated 16.11.2017 No 2210-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
9. Shenderova, A.R., & Yakubovsky, S.O. (2021). The Dynamics of Stock Markets in Leading EU Countries and Ukraine under the Conditions of the Global COVID-19 Pandemic. *Black Sea Economic Studies*, 72-1, 47–52.